

Politicorvm Libri Decem

Contzen, Adam

Colonia, [1621]

Cap. XXX. Ministri magistratum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95437](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95437)

Omnimodo
pradatori-
bus aulicia
debita eun-
dam.

cem remeare, eique suam efficaciam ostendere, & quid in eius instantia exactam fuerit, quidve in debitis habeatur, & penes quos resederit, vel cuius culpa, aut qua causa in eadem Prouincia fuerit derelictum. Quod si exacto spatio anni in eius Regionis visceribus pradatorum insidians, deprehensus fuerit remoueri: tunc absolutum cingulo militia abicietur. primoribus eius militia decem librarum auri multa propofita, si redire dissimulent: & per vices officiorum ligatus ferreis nexibus, cura prouincialis officii, ad debitum mittatur examen: nec ei liberum sit, vt hoc se privilegio aut occasione defendat, quod si aliud negotium, vel aliam necessitatem post iniunctam esse causetur, cum hisdem licentiam auferamus, in eadem Prouincia continuare executionem. Dat. 10. Kal. Octob. D. N. Theod. A. VIII. & Palladio Coss.

In vsum reducenda leges tituli 62. c. 12. Si quis a ducentariis, vel centenariis, vel fisci aduocatis lesum se esse cognoscit, adire iudicia, & probare iniuriam non moretur: vt in eum qui conuictus fuerit, competentem feneritate vindicetur. Dat. Kalend. Nouemb. Treuir. Constant. A. IV. & Licio V. Coss.

Præter solennes & canonicas pensiones, multa a prouincialibus indignissime postulantur ab officialibus Scholasticis non modo in ciuitatibus singulis, sed etiam mansionibus, dum ipsi & animalibus eorumdem alimonie sine pretio ministrantur. Prouinciales itaque cuncti iudices tueantur, nec iniurias multas transire permittant. Dat. 3. Kalend. Iul. Leoncio & Salustio Coss.

Quoties compulso arguitur in deprecatione conuictus, etiam non consulta clementia nostra penam subeat legibus competentem. Dat. prid. Kalend. Ian. Stilicone & Aureliano Coss.

Curialibus & nauiculariis, omnibusq; corporibus ita subueniri volumus, vt nihil apparitoribus vniuersorum iudicum liceat, quod ad prædam prouincialium pertinet.

§. 17. Absoluo hanc de Magistratibus tractationem, & adicio: Recte facturos si in singulos dies iuramentum suum cum vero seruandi proposito repetant, & perpendant, quod Nouell. 8. tit. 3. proponitur. Iuro ego per Deum Omnipotentem, & Filium eius vnigenitum, Dominum nostrum Iesum Christum, & Spiritum Sanctum, & per sanctam gloriosam Dei Genitricem & semper Virginem Mariam, & per quatuor Euangelia, qua in manibus meis teneo, & per sanctos Archangelos Michaellem & Gabrielem, puram conscientiam germanumque seruitium me seruaturum sacratissimis nostris Dominis Iustiniano & Theodora coniugibus, occasione tradita mihi ab eorum pietate administrationis: & omnem laborem ac sudorem cum fauore sine dolo & fine arte quacunq; suscipio in commissa: & communicator sum sanctissime Dei Catholica & Apostolica Ecclesia: & nullo modo vel tempore aduersabor ei: nec alium quemcunque permitto, quantum possibilitatem habeo. Iuro quoque idem iurandum, quod nulli penitus neque dedi, neque dabo occasione dati mihi cinguli, neque occasione patrocini, neq; promissi, neque professus sum de prouincia mittere, neq; mittam, neq; occasione Dominici suffragii, neq; famosisimis præfectis administrationem habentibus, neq; iis qui circa eos sunt, neq; alii hominum vlli: sed sicut sine suffragio percepi cingulum, sic etiam pure me exhibebo circa subiectos piissimorum nostrorum Dominorum: contentus iis qua statuta sunt mihi de fisco annonis. Et primum omne habeo studium vt fiscalia vigilanter inspiciam: & indeuotos quidem & indigentes necessitate, cum omni exigam vehementia, nequaquam subinclinatus, neque ob hoc lucrum ipsum omnino considerans, aut per gratiam vel odium exigens aliquem citra quam comperit, aut concedam alicui. Deuotos autem paternè tractabo, & subiectos piissimorum nostrorum Dominorum illesos vndique quantum possibilitatem habeo, custodiam. Et æquis in causis vtriusq; partis, & in publicis disciplinis ago: nulliq; parti citra quàm iustum est præstabo: sed exequar vniuersa delicta, & omnem aequitatem seruabo secundum quod mihi visum fuerit iustum. & eos quidem qui innoxii sunt, vndique innoxios illa seque conseruabo: no-

xiis autem imponam supplicium secundum legem, & omnem iniustitiam (sicut iam dictum est) in publicis & priuatis contrahibus seruabo: & si comperero fiscum iniustitiam pati, non ego solum hoc ago, sed etiam semper mihi asidentem talem studebo assumere, & circa me omnes: vt non ego purus quidem sim, qui vero circa me sunt: furentur & delinquant. Si quis autem inueniatur circa me talis: & q; sit ab eo, me sanare & eum expellere. Si vero non hæc omnia ita seruauero: recipiam hic & in futuro seculo in terribili iudicio magni Domini Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi: & habeam partem cum Iuda, & lepra Giezi, & tremore Cain: insuper & penis qua lege eorum pietatis continentur, ero subiectus.

CAP V T XXX.

Ministri Magistratuum.

§. 1. Inter Ministeria Magistratuum nominatissimus: est accensus, ab acciendo ita dictus; silentium faciebat, quod Illicium dicebatur, horam tertiam, meridem, & nonam esse clamabat. Libertis id muneris fere mittebatur. Honestior erat Præcone, hic in Concione, in Comitio, si quid recitandum erat, pronuntiabat. Accensus priuatos ad Magistratū accibat. Omnes illi apparitores dicti, quemadmodum Ministri officiales. Plures præconum decurie fuerunt. Viatorum munus erat prehendere, ligare: quod & Licitorum; hos a ligando alii, Tiro a Lino seu Licio dictos, quo transuerso cincti erant. Statores iisdem dicebantur, nec alij fuisse videntur ab apparitoribus. Totum hoc genus in Prouincijs dicti Brutiani, quibus non militia imperatur, sed seruilia opera, quod omnium primi ad Hannibalem defecissent.

Interpretes etiam Romani habuerunt, non modo cum Prouincias administrarent, in quibus diuersa lingua vtebantur, sed etiam in ipsa Italia, & quauis Græce nossent, in Sicilia, atque Græcia. Hoc Imperij maiestatem decere arbitrati sunt, vt non modo fasces proferrent, sed etiam linguam, vt totus orbis non modo Romani iuris, sed idiomatis etiam esse videretur.

Cornicularij non Cornicines erant, sed cornibus Secretarij præerant, atque prætorium custodiebant ex militibus veteranis ad hanc quasi quietam, curiosam, honoratamque militiam assumebantur. Sym. c. 10. Epist. 56. Græca glossa interpretatur *παλιδίον & πρεμάρχον*, spectabilitatis insignibus decorabantur.

§. 2. Officia Minora aulica fuere, qua tamen & in vrbibus priuatorum adibus vsurpata inscriptio vetus narratur habere. Diophantus Tiberij Cesaris ornator Glabrarius: iisdem & Glabratores & Pumicatores dicebantur fæda consuetudine depilandi corporis. Ornabant & Brambaricarij & Argentarij, qui auro, argento, ære inducebant, qui in auro, argento, ære celabant. Nec vllum genus artificum erat, quod non obnoxium Imperatori, Collegia eorum corpora & ipsi corporati dicebantur; habebantque Præfectos & Magistratus suos, quin ipsa viliissima Præfectos habuere: calcis præpositura, dignitas erat. Cassiodor. Epist. 7. lib. 7. coctilis calx niuibis concolor, spongijs lectior. Te ad coctionem distributionemque calcis nostra præponit auctoritas.

Nomenclatores, vel Nomenclatores multitudine & ambitio genuit, cum candidatis singulorum ciuium nomina infererent, ex quo & factores dicti sunt. Post lex scripta est, ne candidatis Nomenclator adesset.

Accensorum
officium.
Præcones.

Viatores.
Lictores.

Statores.
Brutiani.

Interpretes.

Cornicularij.

Alia officia.

Glabrarij.
Brambaricarij.

Corpora,
Corporata.

Præpositus
calcis.

Nomenclator.

Cur-

Cursor.

Mandato-
res.Stationa-
rij.
Curiosi.Verbedarii.
Frumenta-
rij.Agentes in
rebus.

Curfiores constituendi sunt, ut certa cognitio omnium habeatur partium, Hemorodromi fuere, qui ingens spaciū vno die transmitterent. Mandatores etiam posterius vocati sunt, qui mandata ad Praefides ferebant.

Transfectionum & Bastagarum tota dispositio, itemque navigationes olim multo aliter constituta sunt, in maximo Imperio, nunc fere per collybum, & mercatores facilius, celerius, minore sumptu transuehuntur.

Stationarij & Curiosi per Prouincias constituti omnia ad Magistratum, tam iudicium, quam militiae delicta referebant. Hoc etiam officium fuit eorum, qui dicuntur agentes in rebus, olim iidem erant Verbedarii, & Frumentarij, πρυποβροποι enim dicti sunt. Sed & frumentariorum nomen pro exploratoribus usurpatum est: Athenienses ἀνέξεσς vocabant, quod explorarent, quis domi frumentum moleret. Egeu-vnla itaque erant, hoc est, inuestigatores omnium rerum, quas ad Principē referebant. Milites etiam fuere, & Saiones nominati; quorum usus maxime necessarius est, sed caute credendum, & in magnis praesidium delictis occulte, ne timore poenae rebellent. Verum Agentium in rebus varia officia fuere, perfuncti laboribus suis, inter Consulares numerabantur. Eorum Princeps litigantes ad Praefectum citabat. Tributa exigebat.

Stationariis alijs vetatur carcerem habere. Constantinus Cod. 12. t. 58. Omnes Stationarij neque supra exactionem audeant, neque carcerem habeant, neve quis personam, licet pro manifesto crimine apud se habeat in custodia sciens, quod si quid tale fuerit commissum, capite puniendus est. P. P. Id. Maj. Cartha. Constantino A. 4. C. Luinio 4. Coss.

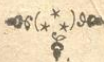
Numerarios & Tabularios valde legibus exercendos, prudentia Principum censuit. (Constant. c. 12. t. 50.) Vorax & fraudulentum numerariorum propositum, qui diuersis obsequijs Receptoribus obsequuntur, ita inhibendum est, ut antea sanciuimus, & nunc itidem sancimus conditionibus subdi tormentorum, & eculeis atque lacerationibus subiacere Dat. 14. Kalend. Iun. Optato & Paulino Coss.

Eosdem consuetudine actuatorum abstulit lex & Hon. c. 12. t. 50. Ne diutius ad cunctorum perniciem actuarij numerariorum consortijs adiuuentur illustri auctoritas sua cunctos ex numerariis actuatorum praecipiat abstinere, atque ab eorum communione discedere, quod si hoc moniti custodire neglexerint, hisdem poenis se quibus actuarios non dubitent subiacere. Datum 4. Kalend. Iun. Nicae Honorio A. 1111. Et Euthychiano Coss.

Apparitores deinde admodum honesto loco fuerunt. Valent. & Valens immunes fecerunt, c. 12. t. 55. Qui se in officiis Magistrorum equitum ac peditum militare monstrauerint ab omni nominationis iniuria excusentur Dat. 13. Kalend. Octob. Aquil. A. C. C. 15. Kalend. Nouemb. Salerni Diuo Iouiano & Varroniano Coss.

Et ordinis militaris. Qui in officio Magistrorum equitum ac peditum militiam sortiti sunt, ordinis sint militaris.

Denique eos sociant tribunis militaribus. Numerarios virorum illustrium Magistrorum militum tam praesentium, quam Orientalium, qui ordine & stipendiis militiae fuerint decorati, exeuntes tribunis pratorianis partis militaris sudoribus eorum beneficium deferentes sociari praecipimus: ita videlicet, ut post completam militiam, ab omnibus indictionibus, tam militarium, quam civilium iudicium semper habeantur immunes. Principatus vero munere sanctos tribunis vigilium militaribus aggregari volumus.

CAPVT XXXI.

De Regno Sinenſi.

Coronidis loco visum fuit adiungere, quae ex commentariis P. Matthaei Riccij, & experientia scribit P. Nicolaus Trigautius Sinenſium institutor, de Republica eorum, legibusque, & Magistratibus; multa n. sunt, quae principibus vsui esse possint. Sunt vero l. c. 6. De expeditione Christiana ad Sinas.

De hoc argumento non plura attingam, quam quae ad huius Commentarij finem, omnino necessaria esse iudicauero; Si enim id pro dignitate persequi in animo esset, non nisi quam plurimis capitibus, aut etiam libris res tota clauderetur. Imprimis igitur in hoc regno ab omni temporum serie, sola ea gubernatio ad Rempubicam gerendam probata est, quae in vni⁹ Imperio Monarchicam sustinet maiestatem, Aristocratiae porro vel Dimocratiae, vel alterius cuiuslibet Policratiae, vel ipsum nomen apud Sinas est inauditum. Olim quidem sub vno Monarcha, non pauciores erant inferiorum tituli, quam apud nos Ducum, Marchionum, Comitum, atque ceterorum huiusmodi. Verum ab annis proxime mille octingentis hi peculiarium Dominorum tituli, potestasque est omnino sublata.

Ac licet ab omni memoria, ciuiles tumultus belaeque minimè defuerint, siue priusquam haec ratio mutaretur, siue ex quo mutata est, tamen etiam hoc Imperium esset in varia Regna minora diuisum, quod nunc in Iaponicis Insulis esse audiimus; nunquam tamen prius ab externis populis legitur vniuersum esse subactum, quam Anno nostrae Salutis 1206. cum è Tartaria Dux nescio quis, Regnorum domitor, in hoc Regnum se se cum exercitu victore immisisset.

Eum Ducem nonnulli è nostris, nec leuibus, meo iudicio, coniecturis Tamerlanem, vel è Successoribus eius aliquem fuisse arbitrantur. Eum enim Sinæ Tiemor appellant, eumque scribant subacta primum Perfide ac Tartaria, ad Sinas sibi adiungendas animum adiecisse. Quisquis is fuerit. Tartarum appellabo. Is immisso exercitu, breui sibi Sinas omnes subegit, & acceptam tanti Regni Tyrannidem eius posterius ad annum vsque 1368. propagarunt: quo tempore cum iam Tartari Imperii vires deficere cepissent, neque iam vltra Sinæ externum Imperium, & Barbarum ingenium ferrent, variis in Prouincijs sub diuersis Ducibus iugum excusserunt.

Qui ceteros Duces, rebus praeclare vel virtute, vel dolo gestis superauit, fuit vnus è familia Ciui, quem Sinæ postea Ham Vu, insignem Ducem, aut armorum potius Diluuium appellarunt. Is pelletectis ad se auxiliarijs aliorum quorundam strenuorum Ducum copijs, breui è gregario milite tantum viribus excreuit, ut non Tartaros solum, Regem, ac Duces, Imperio exutos expulerit, sed non minore fortuna reliquos etiam rebelles, toto regno superarit, & vnus Sinenſe Imperium occuparit, quod etiam eius posterius in hanc vsque diem felicissime propagarunt. Hinc suae Monarchiae magna claritatis nomen, ut supra dixi, Tamin indiderunt.

Sinenſe porro Imperium à parente in filios, vel Imperium ad propinquos Regios, more nostro derivatur. Sinenſe. Duo solum tresque Reges antiquissimi, regnum morituri, non filiis quos ad regendum ineptos iudicabant, sed alios, tamen nullam haberent inter se sanguinis necessitudinem, commendarunt. Accidit patientes quoque non semel, ut is qui impotentius imperitabat, & ab impatiēte iugi populo, fascibus exueretur, & in

Administra-
tio Repub.
MonarchiaIm-
tes
reg-
ber-